

**R. P. Christophori Gillii, Ex Brigantio Lvsitaniæ, Societatis
Iesv, Et in Conimbricensi Academia S. Theologiae
Professoris; Commentationvm Theologicarvm De Sacra
Doctrina, Et Essentia atque vnitate ...**

Gil, Christovão

Coloniae Agrippinae, 1610

Deo per essentiam conuenit ipsum esse actualis existentiae. cap. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82291](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82291)

mæ extrinsecæ. Denique Deus nullam omnino causam habet intrinsecam, neque est causaliter à se ipso, vel aliquo sui, sed tota ratio causalitatis formalis reducitur ad nostrum modum intelligendi, quo eundem concipimus, ut formam, & perfectum forma, ut quod est, & quo est, ut patet ex superiore cap. quare non aliud est, & alio est, sed ipse est, quod est, & quo est; atque adeo quidquid est, se ipso est, & consequenter non est ens participatione formæ formaliter habitæ.

X.

Aduersus hæc vna occurrit obiectio. Nempe quod ad rationem entis per participationem, fat est, ut subiectum denominatum ab aliqua forma non vendicet ipsam per se primo, & in quantum ipsum, sed simul cum alijs in ea conueniat; quæ ratione homo, & brutum dicuntur participare naturam animalis. Deus autem conuenit cum creatis in ratione entis, & aliarum perfectionum simpliciter ut potè vitæ, sapientiæ, ac similibus: atque adeo erit ens, viuus, & sapiens per participationem. Respondeo tamen ad rationem participationis non fat esse quamuis conuenientiam sub aliquo communi, sed sub vniuoco. Nam cum ratio vniuoca in sua præcisâ abstractione sumpta sit vna per se indifferens ad plura, quorum singulis inexistit, non secundum totam suam amplitudinem, sed diuersimodè contracta, in omnibus seorsim sumptis est in adæquatè, & ex parte tantum; exempli causa, animal secundum virtutalem extensionem ambit terminos omnium suarum specierum, & est homo, equus, leo, aquila, delphinus, &c. & ita, quia singulæ species vendicant rationem animalis, non secundum totam eam extensionem, sed ad se contractam, ipsam participare dicuntur, & propter hanc rationem probat Sanctus Thom. lib. 1. contra gentes cap. 32. in 3. ratione nihil esse vniuocum Deo, & creaturis, quia nihil in eo est per participationem. At in analogis aliter se res habet, non enim habent vnam aliquam naturam omnibus communem, & analogata omnia, secundum quod conueniunt, subeunt vicem vnius obiecti, & quoniam in analogis per attributionem vnius ad alterum, sicut sunt Deus & creatura, semper est aliquid naturæ prius, per attributionem ad quod cætera dicuntur, hoc est simpliciter primum, & ab alijs participatum: ipsum verò nequam dicitur participare cum cæteris: nam re ipsa ipsum non est posterius ra-

tionem communi analogi, imò prius: quoniam ratio illa, quatenus communis, & analogata est, supponit pro omnibus analogatis confusè acceptis: At primum analogatum est prius collectione omnium analogatorum, quandoquidem est prius alijs à se confluentibus ad eiusmodi collectionem: & proinde, cum nihil dici queat ens per participationem à ratione, quæ est ipso posterior, nunquam primum analogatum dicitur simul cum alijs analogatis participare rationem communem analogam. Quod intelligendum est per se primo: nam si inter membra analogata vnum participet formaliter perfectionem alterius, dicetur quoad hoc ens per participationem, quomodo substantia quamuis sit præcipuum analogum entis creati, tamen quia participat rationem sapientiæ, iustitiæ, & similibus formarum sibi inhærentium, verè dicitur sapiens, & ens per participationem. At Deus Optimus Maximus est primum, ac præcipuum entis analogatum, & ita præcisè ratione conuenientiæ in ente, non est ens per participationem. Deinde verò, quia præhabet omnem perfectionem entis simpliciter, nec formaliter participat vllam rationem entis, aut perfectionis à se diuersam, rationem entis non ex parte vendicat. Atque adeo est ens per essentiam.

Deo per essentiam conuenit
ipsum esse actua-
lis existen-
tiæ.

CAPUT V.

Nunc videndum, vtrum Deus sit ens per essentiam in primo modo dicendi per se, & quoniam ut ait Henric. in summ. articul. vigesimo octauo quæstione quarta, & quodlibet. primo quæstione nona, ens à duplici forma denominatur, scilicet ab essentia, & ab existentia; Nunc dicendum de ente, quatenus dicitur ab existentia. Id verò si comparetur cum creaturis, nullo modo pertinet ad rationem essentialem ipsarum, vnde est communis Theologorum sententia, quos deinceps referam. Etenim quamuis sit controuersia, vtrum in rebus

I.

Henric.

creatis existentia distinguatur ex natura rei ab essentia, omnes tamen, etiam qui negant distingui, aiunt eam non pertinere ad essentiam creaturæ. Fundamentum est, quoniam creatura non est ens necessarium, aut à se inòdò potentiale, & subordinatum liberæ voluntati primæ causæ: atque adeò nulla creatura est ens, siue existens per essentiam: hoc enim ipso per se, & à se necessariò esset absque dependentia à causa prima. An verò Deus sit ipsum esse, siue existentia per essentiam in primo modo dicendi per se, nunc examinandum.

II.

Mayron.

Mirandul.

Bargius.

Trombeta.

Partem negantem tenuerunt quidam apud Bassol. in i. d. 8. q. 1. art. 2. & expressè docuit Mayron. in i. d. 2. qu. 1. art. 2. qui censet esse, siue existentiam non esse de ratione formali, & essentiali Dei, sed modum intrinsecum, cuius sententiam defendit Picus Mirandulanus conclusionem 8. ex ijs, quas defendit iuxta mentem eiusdem Mayronis: consentit Bargius eadem dist. §. *Quia illa*, & Trombeta, quem ibidem refert. Continentur autem sententia Mayronis duobus pronuntiatis. Primum est, ipsum esse, siue existentia non est de intrinseca, & essentiali ratione Dei. Secundum, esse conuenit Deo in secundo modo dicendi per se, tanquam modus eius intrinsecus. Hoc secundum probat argumento sumpto ex creaturis: nam quoties aliquid adueniens alicui non variat rationem eius formalem, est modus intrinsecus: existentia verò ita se habet: nam homo potentia, & homo actu existens est idem homo formaliter: & simili modo essentia diuina considerata cū abstractione ab existentia, & cōiuncta cum existentia, est eadē omninò formaliter: ergo existentia non mutat rationem formalem, atque adeò est modus essentia. Primum verò ostenditur primo, quoniam alia est quæstio, an est, alia quid est: & proinde alia est forma, quæ res est, siue existit, & alia, quæ est hoc aliquid, ad quod alludit Boët. lib. de hebdom. cū dixit, *omne, quod est, participat eo, quod est esse, ut sit, alio verò participat, ut aliquid sit*: censens non eodem rem esse, siue existeret, & esse hoc aliquid: quia propter, cū Deum esse multi sciunt, quid autem sit, omnes ignorent, ratio formalis, quæ est distinguatur ab ea, quæ est hoc aliquid: & consequenter ipsum esse, non erit ratio per se constitutiua essentia. Deinde arguit Mayron. primo ipsum esse est commune Deo, & creaturis: sed nullum prædicatum essentialē Deo potest illi commune esse cū creatis: quia deitas est ratio simplex, ac primo diuersa, cui repugnat habere prædicatum essentialē commune. Secundo si

Boetius.

ob aliquam rationem ipsum esse includeretur quidditatiuè in Deitate, maximè, quia Deus dicitur ipsum esse: nullum verò abstractū non essentialē prædicatur de eo, ad cuius essentiam non pertinet: item quia Deus est ipsum necesse esse, & actus purus, quæ non possunt intelligi absq; actuali existentia; hæc verò rationes non cogunt, quandoquidem eadem ratione intellectus, sapientia, & alia attributa includerēt esse, quod est falsum: ergo non est dicendum esse pertinere intrinsece ad essentiam Dei. Assumptionem probat, quoniam quicquid dicitur essentialiter de vno eorum, quæ sunt eiusdem rationis formalis, dicitur etiam de altero: intellectus autem diuinus, atque humanis sunt eiusdē rationis formalis, & consequenter etiam de humano prædicaretur ipsum esse per essentiam, quod est apertè falsum. Denique si esse foret de intrinseca ratione Dei essentiali, attributa in Deo distinguenter secundum existentiam, sicut distinguuntur formaliter.

Dico primum. Ipsum esse est de intrinseca ratione formali Dei. Sensus est si daretur nomen proprium Dei, secundum quod substantialiter, & essentialiter est, contineri debere ipsum esse in formali eius significato. Est communis sententia scholasticorum: Alberti in sum. tractat. 4. q. 19. m. 3. & 4. & in i. d. 2. art. 13. & d. 8. art. 3. S. Thom. lib. 1. contra gentes cap. 22. cum Ferrar. 1. p. q. 3. art. 4. cum Caiet. & sæpè alibi, Bonauent. in i. d. 8. art. 1. q. 2. Egid. in i. d. 3. 1. p. primæ partis principalis q. 2. & d. 8. 1. p. distinctionis. q. 1. & d. 22. q. 4. & 23. quæst. 2. quæstiuncula 4. Henrici in sum. art. 21. qu. 4. art. 24. q. 3. & art. 26. q. 1. Richard. in i. d. 22. art. 1. q. 6. & d. 23. art. 1. q. 3. ad primum, & tertium, Scot. quodlib. qu. 1. §. *De primo*. Torrenf. 1. p. qu. 28. artic. 2. disput. 2. dub. 5. Hispalens. in i. d. 8. q. 2. art. 4. ad quartum, contra quartam conclusionem. Sencinas Sencin. q. 3. conclus. 4. Bassolis. q. 1. art. 2. & 3. & o. Bassol. mnum Doctorum, quos citauit lib. 1. tract. vlti. cap. 3. asserentium hanc propositionē, *Deus est, esse per se notam, vel nobis, vel saltem secundum se, quia existentia includitur in ratione quidditatiua ipsius, hoc sumitur ex verbis Dei Exod. 3. ad Moysen rogantem, quod tibi nomen est, respondit enim, ego sum, qui sum*. Ex qua responsione patet ipsum esse pertinere intrinsece ad rationem formalem Dei, quod indicauit Athanas. oratione contra Idola, satis post medium his verbis: *Deus autem, qui est ipsa essentia, nullis partibus coalescit, quapropter eius ratio ipsum esse est*. rationem Dei ipsum esse, vocat alludens credo, ad dictum

III.

Albert.
S. Thom.
Ferrariens.
Caietan.
Bonauent.
Egid.Henricus.
Richard.Scotus.
Torrenf.
Hispalens.Sencinas Sencin.
Bassol.

Exod. 3.

Athanas.

Philoso-

Philosophi lib. 4. metaphyl. text. 28. *ratio, quam nomen significat, est definitio.* Deinde vero suadetur, quoniam si ipsum esse non esset intrinsecum rationi formali diuinæ essentia, sed modus eius, Deus esset causaliter à se, & formaliter non à se ipso, sed alio: utrumque in superioribus impugnatum est: ergo esse pertinet ad rationem formalem intrinsecam diuinæ essentia. Ostenditur Maior propositio quo ad priorem partem, quoniam id, quod conuenit alicui in secundo modo dicendi per se, conuenit illi à se causaliter, non formaliter: at ipsum esse conuenit Deo hoc ipso, quod est Deus, vel ergo in primo modo dicendi per se, & tunc pertinebit intrinsece ad rationem formalem essentia diuinæ, vel in secundo, & tunc Deus erit à se causaliter. Et confirmatur quoniam quidquid est aliquid non ab alio, sed à se, aut est à se formaliter, vel quali formaliter, aut causaliter: non enim est medium inter hæc duo: Deus est à se, si verò ipsum esse non sit intrinsecum rationi formali essentia, non erit à se formaliter: denominatio enim formalis non sumitur à re, cui non est intrinseca forma denominans: ergo erit à se causaliter. Ostenditur deinde posterior pars eiusdem maioris, quoniam ipsum esse iuxta sententiam oppositam, est aliquid à parte rei distinctum ab essentia, tanquam modus eius, sed cum res habet denominationem à forma extrinseca ipsius essentia, ab eaque distincta non est se ipso formaliter id, quod denominatur, sed ut tale sit, habet formaliter à forma illa distincta, qua ratione homo non habet formaliter à se, sed ab intellectu, ut sit discursiuus, à se autem habet causaliter, quoniam est radix, & fundamentum intellectus.

IV. Dico secundum. Deus est ens per essentiam, non verò accidentaliter. Hæc est communis Theologorum, quos pro prima assertionem citauit. Indicatur ab Hilari. lib. 7. de Trinitate non longè à principio cum ait, *esse non est accidens Deo, sed subsistens veritas*, non loquitur autem de accidente, pro ut solum opponitur substantia: nam hoc modo etiam in substantijs creatis non est accidens, sed modus quidam substantialis, sed pro ut opponitur essentia, qua ratione soli Deo non est accidens; idem asserit Nicetas in orationem 32. Nazianz. habitam in præsentia 60. Episcoporum. num. 53. ubi sic ait: *essentia Dei ipsum esse eius est.* Facile verò colligitur ex prioræ assertionem. Nihil enim eorum, quæ includuntur in ratione formali, essentia conuenit accidentaliter:

ipsum verò esse includitur formaliter, & intrinsece in ratione formali essentia diuinæ. Ergo non conuenit Deo accidentaliter, sed essentialiter. Secundo omnis ratio, quæ est prior cæteris inclusis in essentia, ad easque supponitur, est etiam de essentia: ipsum esse est prius ratione substantia, vitæ, & similibus prædicatorum substantialium, quæ omnium confessione pertinent ad essentiam Dei: ergo ipsum quoque est de essentia: distingui potest assumptio, dicendo esse essentia, præsupponi ad rationem substantia, ac vitæ, non autem esse existentia, & idè non sequi hoc esse intimum essentia. Verum non soluitur, quoniam substantia, & vita conueniens Deo est actualis, non potentialis, aut abstrahens ab actu: ergo & esse, quod ad hanc rationem substantia, & vitæ supponitur, debet esse actuale: patet consequentia, quoniam ita se habet esse existentia ad rationem substantia, & vitæ actualis, sicut esse essentia ad rationem substantia, & vitæ abstrahentis ab esse actuali: ergo sicut hoc supponitur ad hanc, ita & illud ad illam. Et confirmatur, quoniam actu subsistere, aut viuere, est actu esse. Antecedens ostenditur, quoniam Sancti, & Doctores aiunt Deum esse ipsum subsistere, & ipsam vitam, quod non dicitur de essentia abstrahente ab actuali subsistentia, & vita. Deinde quoniam si subsistentia, & vita abstraherent ab actuali subsistentia & vita, indigerent aliquo alio, quo determinarentur, ac reducerentur ad actum, hoc verò est absurdum, ergo & illud.

Eandem assertionem probat Diuus V. Thomas frequenter ex illo principio, *S. Thom.* quoniam rebus omnibus creatis aduenit esse à Deo, cuius participatione, & actione illud habent; quotiescunque verò plurima conueniunt in vno effectu, oportet assignare primam, & vnicam causam eius effectus, & ita dare esse per se primo, ac propriè pertinebit ad Deum; atque adeo ipsum erit esse per essentiam. Hoc fundamentum impugnat Egidius *Aegid.* in 1. dist. 8. part. 2. princ. quæst. 2. quoniam ex eo, quod aliquis effectus reducatur in aliquam causam primam, rectè quidem colligitur conuenire illi per se primo, non tamen essentialiter, ita ut non faciat compositionem cum illa, ut videre est in ipso exemplo, quo vititur D. Thomas quæst. 7. *S. Thom.* de potentia artic. 2. & alibi ad hoc ipsum institutum, nempe quia esse calidum reducitur in ignem tanquam propriam causam, rectè concluditur ipsum esse per se primo calidum, non tamen

in pri-

in primo modo dicendi per se: nam vere facit compositionem cum igne, ad cuius essentiam intrinsece non pertinet. Hæc obiectio, si de alijs perfectionibus sermo esset, forsan eluderet vim argumenti allati: verum loquendo de ipso esse nihil probat. Ratio verò est, quam indicat D. Thomas lib. I. contra gentes cap. 22. quoniam ea, quæ conueniunt per se primo, non formaliter, sed in secundo modo dicendi per se, sunt causaliter à subiecto, cui ita conueniunt, non enim aliter forma dici potest per se primo conuenire subiecto, nisi vel quia est illi intrinseca, vel ab eius natura emanat; quæ conueniunt in secundo modo per se, non sunt intrinseca: ergò emanant à natura subiecti: quæ in eo priore, secundum quod concipitur solum sub rationibus formalibus intrinsecis, non continet formaliter ea, quæ conueniunt per se secundo modo: ergò virtute, & causaliter. Patet consequentia, quoniam alioquin non poterit ea habere per se, & à se, sed ab extrinseco. Ipsum verò esse primum, ad quod omnia deducuntur, tanquam ad principium, non potest villo modo esse causaliter: ergò nequit conuenire in secundo modo dicendi per se. Antecedens est manifestum: nam omne esse virtuale fundatur in actu, à quo procedit, neque fieri potest, ut aliquid sit causaliter in eo, quod non est actu: nihil enim, quod actu non est, habet cauendi vim reducibilem ad actum, priusquam ipsum sit actu: at verò antè ipsum esse primum non est aliud esse actuale, ut patet, ergò ipsum non est causaliter in villo, atque adeò causa cuius propriè est dare esse, & in quam reducitur omne esse, vendicat illud non in secundo, sed in primo modo dicendi per se: & consequenter formaliter, atque essentialiter. At in igne calido, & in similibus est alia ratio, quandoquidem, cum esse calidum, aut esse lucidum non sit esse simpliciter, sed esse determinatum, antè illud potest esse aliud esse actuale, in quo causaliter sit calor: ut reuera est natura ignis, quæ virtute continet calorem, & ideo non oportet, ut ea omnia, ad quæ hoc modo reuocantur cetera, tanquam ad prima in determinato genere, conueniant in primo modo dicendi per se.

VI.

Dico tertium. ipsum esse non est modus essentia diuinæ: intellige de modo secundum mentem Mayronis illum inducentis, qui non est intrinsecus essentia, sed aduenit illi complete, atque perfectè in ratione essentiali intrinseca. Hæc assertio ita explicata est de mente. Autorum, qui sunt adducti, pro prima & secunda, & ex ipsis faci-

le deducitur: si enim est de intrinseca ratione essentiali, non potest esse modus adueniens essentia complete secundum esse substantiale. Breui etiam ratione ostenditur, quoniam modus, ut ex ipsius Mayronis sententia dicam in tractatu de identitate perfectionum diuinarum, & posterior re, cuius est modus: ipsum verò esse actuale, est primum, quod se offert in conceptu Dei: namque si indagemus primum discrimine positium Dei à creaturis, sub ratione entis in communi abstrahentis ab esse potèntiali, & actu, non occurret aliud, quam ratio entis actualis: eo enim distinguitur ab omni creatura, & ita prius nostro intelligendi modo distinguitur Deus à quavis re creata, ratione actualis existentia, quam alijs particularibus rationibus excludentibus. Imperfectiones singulorum generum: nam verbi gratia ratione substantiæ distinguitur solum ab accidentibus, vita à non viventibus, intellectu ab ijs, quæ non sunt mente prædita: spiritualitate à corporeis: ab omnibus autem ipsa existendi actualitate: quapropter, cum rationes discernentes subiectum à pluribus generibus sint priores in creaturis, in Deo quoque nostro intelligendi modo erit prior ratio actualis existentia; quam vlla alia perfectio: & consequenter non poterit esse modus reliquorum.

VII.

Ad argumentum Mayronis, quo probat primum pronunciatum. Respondeo non eandem esse rationem in Deo, & creaturis: nam sapientia, iustitia, & alia perfectiones sunt in nobis accidentia, in Deo substantia: ita etiam existentia in nobis est modus accidentalis, in Deo ratio essentialis intrinseca. Ratio discriminis est, quoniam essentia creaturæ est in potentia ad esse, vel non esse, & idcirco existentia est extra intrinsecum conceptum eius: cumque non adueniat ipsi per modum formæ extrinsecæ absolute, habet se instar modi actualis intrinsece actuantis rationem formalem, siue essentiam rei, cui aduenit: Deus autem, quia est ens à se, & sine potentialitate ad esse, non potest abstrahi à ratione ipsius esse, quia tunc non existeret esse, sed per participationem in ipsius esse, quod est falsum. Porro esse, aut sumitur concrete, & adiectiue, aut abstracte; si concrete sumatur, indifferenter dicitur de ijs, quæ sunt accidentaliter, vel essentialiter, & hoc modo non variat rationem formalem, si verò sumatur abstracte, & copuletur cum quavis alia ratione formali, necessarium inducit distinctionem formalem: nam

sapient-

sapientia, quæ est suum esse, & iustitia, quæ est suum esse, distinguitur essentialiter à sapientia, ac iustitia, quæ non est suum esse, sed accidentaliter existit.

VIII. Ad primum, quo probatur secundum pronuntiatum, respondetur ideo simpliciter distingui quæstionem, an est, & quid est, quoniam in creaturis, de quibus Philosophi disputant, distinguitur esse, & id, quod est: præterea etiam in Deo distingui potest, quatenus esse significat ipsam affirmationem, vel negationem, siue veritatem intellectus, vt ait Philosophus in Metaph. lib. 10. cap. 13. & 14. & dicitur tam de ijs, quæ habent veram existentiam, quam de ijs, quæ non habent, qua ratione dicitur cæcitas est, & hoc modo cum quæritur de Deo, an sit, est quæstio distincta ab ea, qua quæritur, quid sit. Vide Diuum Thom. de potentia, quæst. 7. art. 2. ad primum. Porro dictum Boëtij, vt ait Diuus Thomas ubi proximè ad 8. intelligitur de creaturis, quæ sunt entia per participationem. Ad confirmationem respondetur antecedens esse falsum, si sumatur essentia adæquatè: & ad probationem prioris partis patet responsio ex solutione ad argumentum pro primo pronuntiato adductum. Ad secundum, quo vtitur Mayronius respondetur, quamuis esse, quatenus abstrahit à necessariò, & contingenti, prædicetur de Deo, & creaturis, aliter tamen dici de his, ac de Deo: nam de Deo prædicatur in abstracto, siue per modum nominis, de creaturis autem in concreto, & per modum formæ participatæ: nam Deus est ipsum esse, creatura verò nequaquam, sed est res existens: præterea negatur assumptio: nam quamuis rebus simplicibus, ac primo diuersis, non possit conuenire vnum per se, & vniuocum prædicatum essentialiter, potest tamen analogum, vt patet in generibus summis, de quib. cum tamen sint simplicia, ac primo diuersa, ratio entis essentialiter prædicatur. Ad tertium respondeo, rationes illas esse idoneas, quas assert Scotus & alij, ad impugnationem verò ipsarum, respondeo concedendo primam consequentiam, verè enim sapientia diuina, iustitia, & cæteræ perfectiones includunt ipsum esse; nam sapientia est essentialiter ipsum sapere, intellectio ipsum intelligere, & sic in cæteris. ad huius autem redargutionem dicendum est ea, quæ adæquatè, & completè conueniunt in aliqua ratione formali, ita vt secundum proprias rationes formales illi nihil essentialiter addant, sed solam contractionem singularem, & indiuisiōnem, ita se habere, vt

quidquid essentialiter dicitur de vno ipso-
rum, dicatur de altero: quomodo se habent ea, quæ solo numero differunt: quando verò addunt rationem aliquam essentialē propriam, nequaquam, vt constat in exemplis, quibus vtitur Mayron. nam de essentia intellectus creati, est ratio accidentis, & qualitatis, quæ tamen repugnat intellectui diuino, eodem modo, quamuis de essentia intellectus diuini sit ipsum esse, non proinde erit de essentia creati, quoniam differunt essentialiter, & ex ratione propriæ rationis formalis cuiusque prouenit, vt aliquid sit de essentia vnius, & non alterius.

IX. Vltimum argumentum habet difficultatem apud Scotistas, qui inter perfectiones diuinas admittunt distinctionem formalem ex natura rei, vnde Lychet in 1. d. 8. qu. 3. §. *Occurrit tamen facultas* concedit diuinas perfectiones habere diuersas existentias; nulla tamen est difficultas, in sententia quam docet in tractatu de identitate perfectionum diuinarum: nam sicut essentia diuina est vnica simplicissima ratio ex natura rei cum sola distinctione virtuali, ita erit etiam vnica simplex ratio existentie. At, inquit aliquis, vtrum quemadmodum ipsum esse est de intrinseca ratione essentia diuinæ, sit etiam de ratione sapientia, iustitia, & cæterarum perfectionum: respondendum affirmatiuè, cum Henric. in sum. artic. 24. quæst. 3. versus finem corporis, & Bassol. in 1. d. 8. quæst. 1. art. 2. §. *Ad primum*, in solutione quarti argumenti, ob easdem ferè rationes, maxime, quia sapientia diuina est à se, & non causaliter ab alio, quod idem locum habet in cæteris perfectionibus diuinis, non potest autem esse non ab alio, quin ipsum esse actuale intrinsece, & essentialiter vendicet, verum ipsum esse actuale sapientia, est sapere, esse actuale charitatis est amare, & sic in cæteris: & quemadmodum essentia diuina significata per modum formæ quiescentis, adæquatè considerata quoad omnes suas rationes formales intrinsecas, continet plurimas perfectiones virtute distinctas, ita ipsum esse consideratum per modum actus eiusdem essentia continet plures rationes essendi virtute distinctas, & vt est actus substantia, dicitur subsistere, vt est actus vitæ, dicitur viuere, vt est actus intelligentia, dicitur intelligere & sic in cæteris.

Omnis